

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Danuta Silska (spr.)

Sędziowie: SSO Krzysztof Dziejdzic

SSO Ryszard Małecki

po rozpoznaniu w dniu 18 lipca 2014 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Dyrektora (...) w G.

przy udziale G. L. (1) i Prokuratora Okręgowego w P.

o przyjęcie do szpitala psychiatrycznego bez wymaganej zgody

na skutek skargi uczestniczki G. L. (1) o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 sierpnia 2012 r., sygn. akt II Ca (...)

p o s t a n a w i a:

1. odrzucić skargę;

2. przyznać adwokatowi M. S. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 148 zł brutto tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej G. L. (1) z urzędu w postępowaniu ze skargi o wznowienie.

/-/ K. Dziejdzic/-/ D. Silska/-/ R. Małecki

UZASADNIENIE

W piśmie z dnia 30 stycznia 2014 r. G. L. (1) domagała się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 sierpnia 2012 r., sygn. II Ca (...). W uzasadnieniu wnioskodawczyni wskazała, że podstawą wznowienia jest postanowienie Sądu Okręgowego we W. z dnia 2 października 2013 r., sygn. I Ns (...) oraz pismo Sądu Okręgowego we W. z dnia 15 stycznia 2014 r., mające zasadnicze merytoryczne znaczenie w sprawie II Ca (...), podważające – zdaniem skarżącej – treści wyroków i fałszywej, nieprawdziwej, nieprawnej argumentacji w sprawie II Ca (...), wykazanej i niesprawdzonej przez wszystkie instancje odwoławcze. Powołując powyższe G. L. (1) wniosła o uchylenie orzeczeń w sprawie i wznowienie postępowania.

Postanowieniem wydanym w dniu 12 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu ustanowił dla G. L. (1) pełnomocnika z urzędu, którego wyznaczy Okręgowa Rada Adwokacka w P..

Zarządzeniem wydanym w dniu 1 lipca 2014 r. Przewodnicząca w Sądzie I instancji zobowiązała pełnomocnika skarżącej do uzupełnienia braków formalnych skargi o wznowienie postępowania w sprawie II Ca (...) poprzez określenie stron postępowania, podanie podstawy prawnej skargi, uzasadnienie okoliczności stanowiących podstawę skargi, podanie daty, w której skarżąca dowiedziała się o podstawach uzasadniających wznowienie postępowania, podanie wniosków skargi, w terminie 7 dni, pod rygorem zwrotu skargi.

W piśmie z dnia 15 lipca 2014 r. pełnomocnik skarżącej oznaczył strony postępowania, wskazał, że podstawą prawną skargi są przepisy art. 524 § 1 k.p.c. i art. 403 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Podał, że w niniejszej sprawie pojawił się nowy środek dowodowy w postaci postanowienia Sądu Okręgowego we W.z dnia 2 października 2013 r., sygn. I Ns (...)w przedmiocie oddalenia wniosku Prokuratury Rejonowej P.w P.o ubezwłasnowolnienie G. L. (1). Zdaniem skarżącej, uzasadnienie przedmiotowego postanowienia wskazuje na nowe okoliczności, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy zakończony postanowieniem Sądu Okręgowego w P.z dnia 7 sierpnia 2012 r., a z których skarżąca nie mogła skorzystać w tym postępowaniu.

Uzasadniając okoliczności stanowiące podstawę skargi pełnomocnik skarżącej podał, że z motywów postanowienia Sądu Okręgowego we W.z dnia 2 października 2013 r. wynika, że ubezwłasnowolnienie częściowe G. L. (1) jest niecelowe, a okoliczność, że G. L. (1) jest osobą, która inicjuje wiele postępowań sądowych, nie może sama w sobie uzasadniać ubezwłasnowolnienia. O tym, że postanowienie jest prawomocne skarżąca dowiedziała się w dniu 27 stycznia 2014 r. W przekonaniu pełnomocnika skarżącej, postanowienie to podważa wszystkie niewłaściwe działania lecznicze prowadzone przeciwko niej w sprawie II Ca (...) oraz ustalenia poczynione w tej sprawie co do kondycji (...)G. L. (1). Konkludując, pełnomocnik G. L. (1) wniósł o uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego w P.z dnia 7 sierpnia 2012 r. w całości, ewentualnie o jego zmianę poprzez oddalenie wniosku Dyrektora (...)w G.o przyjęcie do Szpitala albo o uchylenie w całości postanowienia Sądu Okręgowego w P.z dnia 7 sierpnia 2012 r., sygn. II Ca (...) oraz postanowienia Sądu Rejonowego w G.z dnia 13 lipca 2010 r., sygn. III RNs (...) i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Pełnomocnik G. L. (1) wniósł również o przyznanie na jego rzecz od Skarbu Państwa zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu, które nie zostały uiszczone nawet w części.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 grudnia 2007 r. do Sądu Rejonowego w G. wpłynęło zawiadomienie Dyrektora (...) (...)w G.o przyjęciu w dniu 13 grudnia 2007 r. G. L. (2) do szpitala (...) bez wymaganej zgody.

Podczas wysłuchania uczestniczka nie wyraziła zgody na przyjęcie do szpitala psychiatrycznego.

Postanowieniem z dnia 13 lipca 2010 r. Sąd Rejonowy w G. stwierdził, że przyjęcie uczestniczki do (...) (...)w G. było zasadne.

Od powyższego postanowienia apelację złożyła uczestniczka G. L. (1).

Postanowieniem wydanym w dniu 7 sierpnia 2012 r. w sprawie II Ca (...) Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację. Sąd Okręgowy ocenił w pierwszej kolejności, że brak zeznań uczestniczki co do okoliczności zdarzenia, w następstwie którego została ona przyjęta do szpitala (...) obciąża ją samą, gdyż bez usprawiedliwienia nie stawiała się na wezwanie Sądu. Sąd odwoławczy podzielił również ocenę dowodów dokonaną przez Sąd Rejonowy, a nadto dopuścił dowód z zeznań dwóch świadków, które dotyczyły zachowania skarżącej w dniu 13 grudnia 2007 r. w sekretariatach Prezesów Sądu Okręgowego w P.. Zeznania tych świadków potwierdziły przebieg zdarzenia odtworzony przez Sąd Rejonowy. W motywach rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy podkreślił, że istotne jest zachowanie osoby w dniu przyjęcia do szpitala bez jej zgody, a nie to, czy w tym czasie dotknięta jest chorobą (...). Sąd uznał przy tym za niewątpliwie, że w dniu 13 grudnia 2007 r. wystąpiły u G. L. (1) zaburzenia (...).

Od powyższego postanowienia skargę kasacyjną wywiodła G. L. (1) zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika

Postanowieniem wydanym w dniu 13 czerwca 2013 r. w sprawie II CSK (...) Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Postanowieniem wydanym w dniu 2 października 2013 r. w sprawie I Ns (...) Sąd Okręgowy we W. oddalił wniosek Prokuratora Rejonowego P.w P.o ubezwłasnowolnienie G. L. (1). W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy

stał na stanowisku, że ubezwłasnowolnienie częściowe uczestniczki byłoby niecelowe, gdyż nie tylko nie potrzebuje ona pomocy w prowadzeniu swoich spraw w rozumieniu art. 16 k.c., ale wręcz orzeczenie takie pogłębiłoby jej problemy w funkcjonowaniu i jeszcze bardziej uzależniłoby od pomocy osób trzecich. Zdaniem Sądu, wobec braku wysłuchania uczestniczki i niemożności oceny jej stanu zdrowia przez biegłych, niedopuszczalne byłoby wydanie opinii na podstawie akt, czy też posiłkowanie się opinią (...) z dnia 15 marca 2011 r. sporządzoną na polecenie Sądu Rejonowego w G. w sprawie o przyjęcie do szpitala (...) bez zgody G. L. (1). Inicjowanie wielu postępowań sądowych nie może uzasadniać orzeczenia o ubezwłasnowolnieniu. W pierwszej kolejności pomocy powinny udzielać uczestniczące instytucje opieki społecznej, natomiast gdyby dokonała ona czynności prawnej z oczywistą szkodą dla siebie, dla jej ochrony mogą być wykorzystane różne instytucje prawa cywilnego. Instytucja ubezwłasnowolnienia częściowego ma na celu ochronę interesów osoby chorej, a nie interesów władz i nie może obracać się przeciwko tej osobie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c., sąd bada na posiedzeniu niejawnym, czy skarga o wznowienie postępowania jest wniesiona w terminie, czy jest dopuszczalna oraz czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia. W braku spełnienia jednego z tych wymagań sąd odrzuca skargę.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwaliło się stanowisko, że dla uznania, iż skarga o wznowienie postępowania opiera się na ustawowej podstawie wznowienia nie jest wystarczające samo sformułowanie podstawy wznowienia w taki sposób, by odpowiadało ono treści przepisów określających podstawę wznowienia, tj. art. 401 – 403 k.p.c. Sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający ww. przepisom nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli z jej uzasadnienia wynika, że podniesiona podstawa nie występuje (tak: postanowienie z 15 czerwca 2005 r., IV CZ 50/05, Lex nr 533865). Badanie dopuszczalności wznowienia nie ogranicza się bowiem jedynie do kontroli, czy wskazane przez skarżących okoliczności dają się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, lecz wymaga ustalenia, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje. Skarga o wznowienie postępowania podlega - w myśl art. 410 § 1 k.p.c. - odrzuceniu, jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy sprecyzowana przez stronę podstawa nie zostanie przez sąd stwierdzona. Oznacza to, że kontrola, czy występuje wskazana przez stronę podstawa wznowieniowa musi być przeprowadzona w pełnym zakresie, z uwzględnieniem wszystkich wskazywanych przez stronę elementów, przemawiających za jej wystąpieniem (tak: postanowienie z dnia 4 września 2008 r., IV CZ 71/08, OSNC-ZD 2009/4/88; podobnie postanowienie z dnia 11 marca 2009 r., II UZ 2/09, Lex nr 527081).

Po analizie stanowiska powódki Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że wywiedziona przez nią skarga o wznowienie postępowania nie została oparta na podstawie ustawowej. Skarżąca – reprezentowana w niniejszym postępowaniu przez profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego dla niej z urzędu – jako podstawę skargi wskazała pojawienie się nowego dowodu, tj. postanowienia Sądu Okręgowego we W.z dnia 2 października 2013 r., sygn. I Ns (...), w uzasadnieniu którego wskazano, że stan G. L. (1) nie może uzasadniać ubezwłasnowolnienia częściowego, gdyż nie potrzebuje ona pomocy w prowadzeniu swoich spraw w rozumieniu art. 16 k.c., co podważa – zdaniem skarżącej – argumentację użytą w postanowieniu Sądu Okręgowego w P.z dnia 7 sierpnia 2012 r., że zachodziły przesłanki uprawniające do skierowania G. L. (2) do szpitala (...).

Powyższy „nowy dowód” nie mógł jednak wpłynąć na wzruszenie prawomocnego orzeczenia i to z dwóch przyczyn.

Po pierwsze, podstawą wznowienia wynikającą z art. 403 § 2 k.p.c. mogą być takie nowe okoliczności oraz środki dowodowe, które zaistniały przed rozstrzygnięciem sporu – w trakcie postępowania i przed jego zakończeniem. Natomiast środek dowodowy, który powstał po uprawomocnieniu się wyroku takiej podstawy nie stanowi (tak np.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 r., III PZ 3/10; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2010 r., III PZ 13/10, postanowienie Sądu Najwyższego z 2 lutego 2012 r., II CZ 153/11 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/05). Przepis art. 403 § 2 k.p.c. posługuje się terminem „wykrycie okoliczności faktycznych lub środków dowodowych”. Termin wykrycia zgodnie ze swoim sensem może odnosić się jedynie do tego, co już istnieje (istniało). Redakcja tego przepisu wyraźnie wskazuje na to, do jakiego

momentu w czasie – z punktu widzenia wyrokowania – to wykrycie się odnosi. Muszą to być okoliczności istniejące w poprzednim postępowaniu. Jeżeli pojęcie wykrycie odnosi się do czegoś co już istniało, to zbędny jest przymiotnik nowe okoliczności lub środki dowodowe. (tak: uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 21 lutego 1969 r. – zasada prawna). Sąd Najwyższy w cytowanym wyżej orzeczeniu z dnia 6 maja 2010 r. (sygn. akt III PZ 3/10) wyraził nadto pogląd, że nawet uzyskanie po prawomocnym wyroku świadectwa lekarza specjalisty, które to świadectwo przedstawia inny wynik badań strony procesowej i zawiera ocenę zdrowia badanego odmienną od wyrażonej przez biegłych lekarzy w poprzednim postępowaniu sądowym, nie stanowi późniejszego wykrycia takiego środka dowodowego, jaki ma na uwadze przepis art. 403 § 2 k.p.c.

W okolicznościach niniejszej sprawy brak podstaw do przyjęcia odmiennego stanowiska. Załączone przez skarżącą do skargi o wznowienie postanowienie Sądu Okręgowego we W., sygn. I Ns (...) zostało wydane w dniu 2 października 2013 r., a zatem już po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie II Ca (...). Nie stanowi więc nowego dowodu w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. i nie może stanowić skutecznej podstawy wznowienia postępowania w niniejszej sprawie.

Po drugie, wbrew stanowisku skarżącej, ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy we W. nie mają żadnego wpływu na wynik postępowania w sprawie o przyjęcie uczestniczki do szpitala psychiatrycznego bez jej zgody. Podstawą akceptacji takiego przyjęcia przez Sąd Rejonowy oraz Sąd Okręgowy w P. w sprawie, której dotyczy przyjęcie do szpitala było uznanie, że w chwili przyjęcia zostały spełnione przesłanki z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, tj. czy zachowanie osoby przyjmowanej do szpitala spowodowane zaburzeniami (...) zagrażało bezpośrednio życiu tej osoby bądź zdrowiu lub życiu osób trzecich, a zachodziły wątpliwości, czy osoba ta jest chora (...). Z kolei postępowanie prowadzone przez Sąd Okręgowy we W. miało na celu ustalenie, czy zostały spełnione przesłanki do ubezwłasnowolnienia wskazane w art. 16 § 1 k.c. (potrzeba pomocy w prowadzeniu spraw). Czym innym jest stwierdzenie, że w danej chwili zachowanie osoby wywołane zaburzeniami (...) zagrażało jej życiu bądź życiu lub zdrowiu innych osób, a czym innym, że z uwagi na swój stan zdrowia o charakterze permanentnym, dana osoba potrzebuje pomocy w prowadzeniu spraw. Okoliczność braku podstaw do ubezwłasnowolnienia częściowego nie oznacza zatem automatycznie, że w stosunku do takiej osoby nie mogły zachodzić przesłanki do przyjęcia do szpitala (...) bez jej zgody tym bardziej, że w sprawie I Ns (...) ostatecznie nie doszło do wydania opinii (...) w przedmiocie stanu zdrowia G. L. (1). Skarżąca nie naprowadziła na żaden dowód, istniejący w chwili orzekania przez Sąd Okręgowy w sprawie II Ca (...), z którego wynikałoby, że jej stan zdrowia psychicznego w dniu 13 grudnia 2007 r. był odmienny niż ustalony przez Sąd Okręgowy.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił skargę o wznowienie postępowania.

O kosztach postępowania skargowego należnych ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi G. L. (1) orzeczono na podstawie § 11 pkt 3 w zw. z § 19, § 20 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (wynagrodzenie w kwocie 120 zł, powiększone o 28 zł podatku od towarów i usług).

Ubocznie Sąd Okręgowy wskazuje również, że nie było potrzeby rozpoznawania wniosku G. L. (1) o zwolnienie od kosztów sądowych, bowiem zgodnie z § 107 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych, nie rozpoznaje się wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, jeżeli z treści pisma wszczynającego postępowanie wynika, że podlega ono odrzuceniu.

/-/ K. Dziedzic/-/ D. Silska/-/ R. Małecki